

הגדרות והסברים פרק 7 – בריאות*

תינוק – יילוד שטרם מלאה לו שנת חיים אחת.

שיעור תמותת תינוקות – היחס בין פטירת תינוקות ל-1,000 לידות חי.

שיעורים מתוקנני גיל – לצורך השוואה בין-לאומית, נלקחו שיעורים מתוקנני גיל (לפי הרכב גילים של אוכלוסיית העולם ב-1970) של מחלות במדינות נבחרות. מקור הנתונים בשנתון ארגון הבריאות העולמי¹. לצורך השוואה של היארעות מחלות ותמותה ממחלות שונות בכלל האוכלוסייה בישראל ובקבוצות אוכלוסייה שונות, חושבו שיעורים לפי הרכב הגילים של אוכלוסיית ישראל במפקד האוכלוסין והדיוור 1995. מקור נתוני היארעות מחלות – במשרד הבריאות, המחלקה לאפידמיולוגיה. מקור נתוני התמותה – בגף בריאות של הלמ"ס.

שכיחות והיארעות של מחלות – היארעות מחלה (incidence) היא מספר המקרים החדשים של המחלה באוכלוסייה. שכיחות מחלה (prevalence) היא היקף המחלה באוכלוסייה, כולל מקרים חדשים וישנים. בפרסום לא מוצגים נתונים על היארעות כל המחלות, אלא נתונים על מחלות נבחרות או על קבוצות נבחרות של מחלות. הימצאות של מחלות שונות, כגון יתר לחץ דם ומחלת לב, לפעמים חופפת, שכן מחלות שונות עשויות להופיע אצל אותו אדם. רשימת המחלות מופיעה בפרסום *סיבות מוות 1997-1996*, פרסום מיוחד מס' 1124 בהוצאת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ירושלים, 2000.

שיעור תמותה מסוגי מחלות – לצורך אחידות בחישוב שיעורי תמותה ממחלות שונות, נעשה שימוש בסיווג הבין-לאומי של מחלות וסיבות מוות – "רשימת תמותה" ("Mortality List"), בהתאם להמלצות ארגון הבריאות העולמי (WHO). עד שנת 1997 סומלו סיבות המוות על בסיס המהדורה התשיעית. הרשימה מופיעה בפרסום *"סיבות מוות 1997-1996"*, שנזכר בפסקה הקודמת. משנת 1998 סומלו סיבות המוות על בסיס המהדורה העשירית של הסיווג הסטטיסטי הבין-לאומי, ולא ניתן להשוות השיעורים לנתונים היסטוריים. חישוב האינדיקטורים מבוסס על הנתונים המעובדים בלמ"ס מתוך הודעות פטירה. בפרסום לא מוצגים נתונים על כל סיבות המוות, אלא נתוני פטירה ממחלות נבחרות או מקבוצות נבחרות של מחלות. שיעורי התמותה של ישראלים בגולן וביהודה, בשומרון ובחבל עזה אינם מופיעים בלוחות ואין התייחסות אליהם בדו"ח, שכן בשל גילה הצעיר של האוכלוסייה, השיעורים מקריים ואינם יציבים.

מצבי מוגבלות מתמשכים – מצבי מוגבלות מתמשכים הם מצבים של מצוקה בדרגות שונות של קושי. לרוב מקורם בנכות רפואית, בנכות ניידות, בנכות ילדים או בזיקנה, והם מלווים בקשיים תפקודיים בפעולות יומיומיות או בצורך בהשגחה. המקור לנתוני המוסד לביטוח לאומי על מצבי מוגבלות הוא עקיף, ומבוסס על בקשות שהוגשו למוסד לביטוח לאומי לקבלת קצבאות וגמלאות, שנענו על פי הקריטריונים האחידים המקובלים בו. הנתונים על מצבי מוגבלות מתמשכים משקפים נכים, מוגבלים וקשישים שהגישו בקשה ועמדו במבחן המוסד לביטוח לאומי.

מקבלי קצבת נכות כללית – מבוטחים חסרי כושר השתכרות או בעלי כושר השתכרות חלקי, שהם בעלי נכות רפואית של לפחות 40% או עקרות בית בעלות נכות רפואית של לפחות 50%.

מקבלי קצבת שירותים מיוחדים – נכים המוגבלים קשה בתפקודם והזקוקים לעזרת הזולת כדי לבצע פעולות יומיומיות, כגון ניידות בתוך הבית, רחצה, אכילה, הלבשה, שימוש בשירותים, או כאלה הסובלים מבעיה קוגניטיבית ורפואית קשה ולכן זקוקים להשגחה מתמדת.

אשפוזים – אשפוזים בבתי חולים לפי מחוז מתייחסים למחוז מתן השירות, ולא למחוז המגורים של מקבל השירות. האינדיקטורים המודדים אורך ממוצע של אשפוז ושיעורי אשפוזים, אינם מהווים, אם כן, אינדיקטור מדויק להתפלגות היקף השירותים שמקבלת האוכלוסייה במחוז מגוריה, אלא אינדיקטור להתפלגות היקף השירותים הזמינים במחוזות השונים. מקור הנתונים בפרק זה בפרסום משרד הבריאות (פריט 46 ברשימת המקורות).

שיעור מקרי האשפוז – מחושב כמספר השחרורים ל-1,000 נפש באוכלוסייה. מספר השחרורים מבתי החולים, כולל פטירות, אך לא כולל העברות בין מחלקות בתוך בית החולים עצמו.

שהייה ממוצעת (ממוצע ימי אשפוז) – סך כל ימי המחלה של חולים שהשתחררו מאשפוז מחולק במספר החולים שהשתחררו מבתי חולים במשך השנה.

אשפוז כללי – כולל אגפים: פנימי, טיפול נמרץ, ילדים, כירורגי, יולדות, ומיטות להשהיה. לא כולל אשפוז של מחלות נפש, מחלות ממושכות ושיקום כללי.

* ראה גם "הגדרות והסברים כלליים".

¹ ראה פריט 79 (World Health Organization) ברשימת המקורות.